

Na památku Petra Kohouta, spoluobjevitele jeskyně Martina u Tetína (*16. 2. 1952, †27. 6. 2020)

In memory of Petr Kohout, co-discoverer of the Martina Cave (born on February 16, 1952, died on June 27, 2020)

Ladislav Pecka a jeskyňáři České speleologické společnosti, základní organizace 1-02 Tetín

Petr Kohout was a caver from the Tetín village, active in cave prospection and cooperation with professional archaeologists, mainly with Slavomil Vencel. His contribution was crucial for the discovery of the Martina Cave, the longest and largest cave of the Tetín surroundings in the Bohemian Karst.

Poznání historie krajiny se rozšiřuje nejen díky pracovníkům akademických ústavů, kteří mají bádání v popisu práce, ale i podstatnými příspěvky zapálených amatérů, místních znalců. Dlouholeté pozorování krajiny se u nich často propojí s tím, co slyšeli od pamětníků, i s tím, co se dozvěděli od profesionálních přírodovědců či archeologů. Díky svému zájmu a této postupně se hromadící zkušenosti učiní mnohdy překvapivé a zásadní objevy. Jeden ze znalců části Českého krasu nás nedávno opustil – Petr Kohout, řečený mezi jeskyňáři Huťa či Huť. Jeho přezdívka pronikla do archeologických zpráv i do názvů krasových jevů nebo částí jeskyní. I když o jeskyních nepsal, domníváme se, že si jeho příspěvek k poznání Českého krasu zaslouží připomenutí na stránkách tohoto periodika.

Rodák z Tetína, absolvent pouhých pěti tříd tetínské malotřídky, dělník, topič (na vysvětlenou – v 60. letech ještě mohla být celá povinná devítiletá školní docházka splněna na pětileté malotřídce). Po okolí Tetína se toulával od školních let. Za svých houbařských výprav po Kodě bystře pozoroval zdejší terén a začátkem sedmdesátých let ho jeho zájem spojil s Josefem Plotem. Petr Kohout patřil do čtveřice prvních jeskyňářů z Tetína a velice záhy jeho pozorovací talent přinesl ovoce v podobě nálezů archeologických lokalit. Právě jeho bádání v Kodě vyústilo v roce 1975 v objev jeskyně Martina. První volné prostory jeskyně Martina byly objeveny dne 17. července 1975 Miroslavem Hahnem, Petrem Kohoutem, Štefanem Dobříšánem a Jaromírem Peckou průkopem na místě, které vytypovali, a kde počátkem července 1975 začali pracovat právě Petr Kohout a Miroslav Hahn. Při průzkumu dalších částí jeskyně se v následujících dnech přidali ještě Jiří a Josef Plotovi. Objevování hlavních prostor jeskyně bylo dokončeno 19. července 1975 objevem Obřího domu, Říceného domu, Kajdovy a Huťovy chodby. Jednalo se v té době v Českém krasu o první cílený objev skutečně velké a významné jeskyně v přirozeném terénu mimo lomy. Jedna část jeskyně dostala jméno podle Huťovy přezdívky.

Hned při objevu jeskyně bylo podle nálezů keramiky jasné, že vstupní prostory jeskyně představují archeologickou lokalitu. Výzkumem vstupní části jeskyně byl pověřen archeolog Slavomil Vencel (*18. 10. 1936, †23. 6. 2019). Protože tetínští jeskyňáři se na archeologickém výzkumu podíleli jako brigádníci, vznikl během několikaleté spolupráce mezi Slavomilem Venclem a Petrem Kohoutem vztah vzájemné důvěry. Když potom Huťa nacházel v Kodě další speleoarcheologické lokality, referoval o nich S. Venclovi, a ten je mohl alespoň občas navštěvovat a sledovat.

Samostatné odborné archeologické publikace se z nich dostalo jen lokalitě *Závrt s mastným flekem* (ev. č. 15-008). Petr Kohout a Miroslav Hahn, v té době častá dvojice při průzkumu Kody, v této okrouhlé depresi v letech 1976–1977 pozorovali místo výstupu teplého vzduchu z podzemí, což později vedlo k pojmenování lokality. Na jaře roku 1977 vyhrabal Huťa z plochy 0,5 m² z hloubky 10–15 cm soubor 37 úlomků keramiky ze střední doby hradištní, které se potom přes A. Komaška dostaly k S. Venclovi. Skupina A. Komaška zahájila v roce 1982 průzkumné výkopové práce v závrtu, což vyústilo v nálezy dalších, větších keramických zlomků. Archeologická problematika lokality byla S. Venclem publikována až v roce 2015 (*Archeologie ve středních Čechách*, sv. 19).

Další speleoarcheologické lokality, kde se činnost Petra Kohouta a Slavomila Vencla proťaly, byly dva převisy v z. části Kody. Jeden z nich leží na z. straně výšiny Domášova a říká se mu *Abri v Domášově* (též *jeskyně Domášov*; ev. č. 15-021), druhý je v oblasti Děkanšského lesa v Kodě a nazývá se *Abri pod Skalkami* (též *Huťovo abri*, ev. č. 15-024). Protože tyto lokality se samostatné publikace zřejmě nedomočkají a ani jeden z aktérů již nežije, zmíníme je zde podrobněji.

Na Abri v Domášově upozornil Huťa Slavomila Vencla v první polovině roku 1976, poté, co zde ve výhrabu z liščího doupěte našel lidskou čelist a střepe. Ve dnech 29.–30. května 1976 pod tímto převisem společně vyhloubili sondu o půdorysu 250 × 75 cm, 185 cm hlubokou. Zjistili, že středověké střepe a čelist dítěte pocházely z partií při povrchu (střepe 0–15 cm, čelist 30 cm). V hlubší části výkopu byly nalezeny dva nevýrazné střepe snad z neolitické kultury s keramikou lineární a zlomky zvířecích kostí ve spraši. Sonda prošla celé holocenní souvrství a svrchní polohy sutí a spraši (zpráva 3393/76, archiv Archeologického ústavu AV ČR v Praze).

Huťovo abri se nachází v Děkanšském lese v j. části Kodského polesí. Pod nižší skalní stěnou zde najdeme nápadný převis. Huťa ho při pochůzkách v Kodě navštívil v roce 1977 a realizoval zde menší sondáž, která se zastavila po nálezů pravěké keramiky. Lokalitu navštívil S. Vencel za doprovodu A. Komaška dne 30. dubna 1978. Byly získány 4 pravěké střepe a zhruba 50 novověkých zlomků různé i polévané keramiky. Obtížné zařaditelné pravěké nálezy snad patřily mladší době bronzové nebo době železné. V převisu se již později nepracovalo, dnes ale nese Huťovo jméno.

Souhrnně může konstatovat, že Petr Kohout byl v okolí Tetína významným spolupracovníkem Slavomila Vencla, byl aktivním jeskyňářem s velkým zájmem o historii, archeologii a krajinu.

¹ Česká speleologická společnost, základní organizace 1-02 Tetín;

L.Pecka@seznam.cz

Český kras (Beroun), 46 (2020), 78

© Muzeum Českého krasu, p. o., Beroun

ISSN 1211-1643

ISBN 978-80-87708-14-9